

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

I:9

2011-05-19

S2011/5141/FS
(delvis)

Statens beredning för medicinsk
utvärdering
Box 3657
103 59 Stockholm

Uppdrag att utreda evidensgraderingen för metoder på folkhälsoområdet

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att i samverkan med Statens beredning för medicinsk utvärdering och Socialstyrelsen utreda vilket evidensgraderingssystem som bör gälla för bedömning av insatser inom folkhälsoområdet. I uppdraget ingår att undersöka lämpligheten att använda evidensgradering enligt GRADE inklusive vilka justeringar som skulle behöva göras i GRADE-systemet för att det på ett relevant och rimligt sätt ska kunna användas inom folkhälsoområdet. Myndigheten ska redovisa hur arbetet med evidensgradering inom folkhälsoområdet bör ske med GRADE som grund, alternativt om GRADE inte bedöms lämpligt, utreda och föreslå annat eller andra för folkhälsoområdet relevanta och säkra evidensgraderingssystem.

I uppdraget ingår att undersöka erfarenheterna av arbetet med evidensgradering på folkhälsoområdet i andra länder. Statens folkhälsoinstitut ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 december 2011.

Ärendet

Olika myndigheters uttalanden om huruvida vetenskapligt stöd finns är avsedda att ge vägledning för beslutsfattare, politiker samt praktiker. Sådana uttalanden är ofta baserade på systematiska översikter av den internationella forskningen på området. Det innebär att studiernas kvalitet har granskats systematiskt på ett sätt som går att genomlysas och som kan återupprepas. Såväl internationellt som i Sverige finns ett antal organisationer och forskargrupper som genomför systematiska översikter. Olika översikter kan dock komma fram till skilda resultat. Det kan bero på de kriterier som har tillämpats för att inkludera studier i en översikt. Inom medicin och angränsande områden finns konsensus om vilka kriterier som bör gälla. Frågan är dock mer komplicerad inom

andra områden, bland annat folkhälsoområdet. Där kan åtgärderna ofta handla om komplexa välfärdsinsatser, där avsikten att främja hälsa kan vara ett av flera motiv.

Hos kunskapsmyndigheterna Statens beredning för medicinsk utvärdering och Socialstyrelsen används vanligen evidensgraderingssystemet GRADE för att värdera åtgärder gällande behandling av individer med kliniska tillstånd. Statens folkhälsoinstituts uppdrag som kunskapsmyndighet gäller i första hand förebyggande insatser som är riktade till hela befolkningen i en viss åldersgrupp och i viss mån insatser som är riktade till riskgrupper. Användningen av GRADE med de medicinska kriterierna för evidens kan innebära flera svårigheter inom folkhälsoområdet. Det finns exempelvis metodologiska skillnader som t.ex. att det ofta tar lång tid innan effekterna av förebyggande insatser påverkar sjuklighet och dödlighet samt att man för vissa livsstilsinterventioner underskattar effekterna i randomiserade studier på grund av social spridning. Vid samhällsinriktade förebyggande insatser är det inte möjligt att göra randomiserade försök. Man måste förlita sig på andra studieupplägg som t.ex. observationsstudier före och efter en insatt åtgärd. Det kan då vara svårare att uttala sig om åtgärden har haft effekt eftersom andra händelser i samhället kan ha påverkat resultaten.

Regeringen anser att det finns starka skäl för att myndigheterna på hälsoområdet så långt det är möjligt ska använda samma evidensgraderingssystem. En utredning om en anpassning av GRADE för att få ett system som fungerar väl även på folkhälsoområdet är därför angelägen. Bedömer myndigheterna att detta inte är möjligt ska de föreslå alternativa evidensgraderingssystem för folkhälsoområdet.

På regeringens vägnar

Göran Hägglund

Helena von Knorring

Likalydande till

Socialstyrelsen
Statens folkhälsoinstitut

Kopia till

Finansdepartementet, Budgetavdelningen
Socialutskottet